

ZEJNIL-EF. FAJIĆ (1934 - 2004.)

U ponedjeljak 11. ramazana 1425. odnosno 25. oktobra 2004. godine, nakon duže bolesti, u 71. godini, preselio je na Ahiret hadži Zejnil-ef. Fajić, viši bibliotekar Gazi Husrev-begove biblioteke u penziji.

Zejnil-ef. je rođen 20. oktobra 1934. godine od oca Sulja i majke Medine u selu Tušilima, općina Trnovo. Odmah po završetku Drugog svjetskog rata 1945. godine Zejnil-ef. se upisao u osnovnu školu a potom šk. 1949/50. godine u Gazi Husrev-begovu medresu, koju je završio sa odličnim uspjehom šk. 1956-57. godine.

Redovno školovanje nastavio je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, gdje je 15. februara 1963. godine diplomirao na Odsjeku orijentalistike, grupa arapski jezik i književnost i turski jezik i književnost.

Poslije okončanog školovanja i odsluženja vojnog roka Zejnil-ef. počinje raditi u prosvjeti, kao direktor novootvorene osnovne škole u Šabićima - općina Trnovo a poslije u Rogatici. Početkom 1967. godine dobija posao u Odboru IZ-e Sarajevo kao imam, hatib i muallim u džamijama "Divan Katib Hajdar" zvana Bijela džamija, "Bali-zade hadži Mehmed" u Sunbul-mahali i Jahja-pašinoj zv. Čurčića džamiji. Povremeno je obavljao imamsku dužnost i u drugim džamijama, kao što su džamija na Komatinu, Soukbunaru, Širokači itd. Krajem 1971. godine Zejnil-ef. prelazi na rad u Gazi Husrev-begovu biblioteku i tu ostaje do penzionisanja, 31. 10. 1999. godine. Penzionisanje ga je zateklo u izradi jedanaestog sveska Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke koji završava honorarnim angažiranjem. Posljednje dvije godine radio je u Bošnjačkom institutu na poslovima katalogizacije knjiga štampanih na orijentalnim jezicima.

Dolaskom u Gazi Husrev-begovu biblioteku Zejnil-ef. se ozbiljnije počeo baviti stručnim radom u oblasti bibliotekarstva, posebno katalogizacije rukopisa i istraživanjem bošnjačke kulturne baštine. U ovoj ustanovi prošao je sve etape rada u biblioteci, od bibliotekara pripravnika, do najsloženih poslova na obradi i katalogizaciji rukopisa. Preko trideset godina Zejnil-ef. je marljivo i strpljivo ispisivao inventarske knjige Gazi

Husrev-begove biblioteke, primao i opsluživao stranke, brinuo se o nabavci novih naslova, pisao molbe i zahvalnice ako bi što ustrebalo ili ako bi neko poklonio koji čitab, u više navrata zamjenjivao direktora Biblioteke, jednom riječju ovu kuću doživljavao više nego vlastitu i tako se prema njoj i odnosio. U svom dugogodišnjem radu bio je spona između starijih generacija orijentalista i bibliotekara kakvi su bili rahm. Kasim-ef. Dobrača, dr. Hazim Šabanović, Fejzullah-ef. Hadžibajrić, i nas mladih kojima je nesebično prenosio svoja iskustva i uvodio nas u tajne obrade i katalogizacije bibliotečke građe. Dobitnik je nagrade Fondacije al-Furqan iz Londona 2002. godine za rad na kataloškoj obradi rukopisa GHB.

Iza njega su ostala četiri sveska Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u kojima je obradio i široj naučnoj javnosti predstavio preko 3 500 djela te nekolicke veoma vrijedne bibliografije. Saradivao je i svoje radove objavljujući u mnogim časopisima kao što su Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, Glasnik Vrhovnog starješinstva, Takvim, Hercegovina, Islamska misao, Muallim, Kabes i drugi.

Više od deset godina Zejnil-ef. bio je muvekit Gazi Husrev-begovog vakufa i - između ostalog, izrađivao kalendarski dio takvima.

Zejnil-ef. je živio skromno, tiho, nenametljivo. Ostao je vezan za džamiju od dječaćkih dana iz Konjica, gdje je, prema kazivanju prof. Jusufa Mulića, koji je bio s njim u školi, jedan od rijetkih koji je kao dječak sa desetak godina u vrijeme uspostavljanja komunističke vlasti redovno odlazio u džamiju. Takav je bio i kao direktor osnovne škole i ostao do kraja života. Poznato je da se svaki dan u Begovoj džamiji prouči i pokloni hatma pred dušu velikog vakifa Gazi Husrev-bega. Zejnil-ef. je dugo učestvovao u učenju i poklanjanju te hatme. Umro je onako kako je i živio; tiho, skoro nečujno, okružen pažnjom svojih najbližih: suprugom Nađom, kćerkama Nedžmom i Belmom, zetovima i unukom Nedimom, o kome je često s ljubavlju govorio. Dženazu je, pred Begovom džamijom, uz prisustvo velikog broja radnih kolega, prijatelja i rodbine, 26. oktobra, obavio njegov radni kolega hafiz Haso-ef. Popara a na mezarju od rahmetlije oprostio se direktor Biblioteke Mustafa Jahić. Ukopan je u mezarju Hambina carina u Sarajevu.

Bibliografija radova hadži Zejnila Fajića

a/ knjige

1. Tabelarni pregled hidžretskih godina preračunatih u godine nove ere. Starješinstvo Islamske zajednice, Sarajevo, 1982.; 119 str.
2. Bibliografija Glasnika Vrhovnog Islamskog starješinstva u SFRJ od 1933. do 1982. godine. Vrhovno islamsko starješinstvo u SFRJ, 1983.; 244 str.
3. Bibliografija Glasnika Vrhovnog Islamskog starješinstva u SFRJ i Rijaset Islamske zajednice u SFRJ od 1983. do 1992. godine. Rijaset Islamske zajednice u Republici Bosni i Hercegovini, 1995.; 80 str.
4. KATALOG arapskih, turskih i perzijskih rukopisa. Gazi Husrevbegova biblioteka u Sarajevu, El-Kalem, 1991.; sv. III, 518 str.
5. KATALOG arapskih, turskih i perzijskih i bosanskih rukopisa. Gazi Husrevbegova biblioteka u Sarajevu, Rijaset Islamske zajednice u BiH: El-Furqan - Islamic Heritage Foundation, 1999.; sv. V, 497 str.
6. KATALOG arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa. Gazi Husrevbegova biblioteka u Sarajevu, Rijaset islamske zajednice u BiH: El-Furqan - Islamic Heritage Foundation, 2000.; sv. VII, 568 str. (Ovaj svezak je urađen u koutarstvu sa hfz. Hasom Poparom).
7. KATALOG arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa. Gazi Husrevbegova biblioteka u Sarajevu; Rijaset islamske zajednice u BiH: El-Furqan - Islamic Heritage Foundation, 2003.; sv. XI, 732 str.

b/ radovi

1. Hutba o pravednosti i čudoređi. // Glasnik VIS-a, VIII (XX)/1957.; 4-6; 158-159.
2. Najnovniji vakifi Gazi Husrevbegove biblioteke. // Preporod, III/1972.; 41; 7.
3. Mala historija događaja u Hercegovini. // Anali Gazi Husrevbegove biblioteke, 1974.; II-III, 97-108.
4. Neka sjećanja na rahmetli Reis-ul-ulemu H. Sulejman ef. Kemuru. // Glasnik VIS-a, XXXVIII/1975.; 3-4; 187-190.
5. Fragmenti iz kronike hadži Husejn-efendije Muzaferije. // Anali Gazi Husrevbegove biblioteke, 1976.; IV, 33-39.

6. Ali-pašina uprava prema Bračkovićevom rukopisu - Mala historija događaja u Hercegovini - i njegova knjižna baština. // Hercegovina, Mostar, 1977.; 9; 91-103.

7. Dvadeset godina jedne generacije. // Glasnik VIS-a, XL/1977.; 3; 354-357.

8. Bivši maturanti Gazi Husrev-begove medrese. // Glasnik VIS-a, XL/1977.; 6; 677-681; XLI/1978.; br. 1; 97-100; br. 2; 178.182; br. 4; 376-380; br. 5; 505-510; XLII/1979.; 5; 524-528; 6; 634-638.

9. Popis vakufnama iz Bosne i Hercegovine koje se nalaze u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu. // Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, 1978.; V-VI, 245-302.

10. Hilmi ef. Muftić (Merhum). // Glasnik VIS-a, XLI/1978.; 2; 189-190. (Nekrolog je napisan s Fejzulah-efendijom Hadžibajrićem).

11. Bibliografija objavljenih radova u 40 godišta "Glasnika". // Glasnik VIS-a, XLI/1978.; 1; 1-15; 3; 16-26; 4; 27-35; 5; 37-47; 6; 48-57; XLII/1979.; 1; 58-70; 2; 71-81; 4; 83-92; 5; 93-101; XLIII/1980.; 1; 102-112; 2; 113-122; 3; 123-128; 4; 129-132; 5; 133-140; 6; 141-152; XLIV/1981.; 1; 153-161. (Bibliografija je štampana kao prilog "Glasniku").

12. Putovanje na hadž u 1398/1978. godini. // Glasnik VIS-a, XLI/1978.; 6; 629-636.

13. Neprocjenjivo književno i kulturno blago u Gazi Husrev-begovoj biblioteci. Kasim Dobrača: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*, svezak II. Prikaz. // Glasnik VIS-a, XLIII/1980.; 3; 311-314.

14. Bibliografija radova o hadžu objavljenih u Glasniku VIS-a od 1933. do 1980. godine. // *Islamska misao*, II/1980.; 24; 21-22.

15. Stanje sakralnih i prosvjetnih objekata u Sarajevu razorenih za vrijeme provale Eugena Savojskog. // Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, 1982.; VII-VIII, 89-107.

16. Originali i prepisi vakufnama sačuvanih do danas. // Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, 1983.; IX-X, 25-28.

17. Prilog bibliografiji radova o namazu. // *Islamska misao*, VI/1984.; 65; 43-47.

18. Nepoznati i rijetki rukopisi u Gazi Gusrev-begovoj biblioteci u Sarajevu. // Glasnik VIS-a, XLVII/1984.; 5; 594-602; 6; 727-733.

19. Biblioteka šejha Abdurahmana Sirije sa Oglavka. // Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, 1985.; XI-XII, 55-68.
20. Hadži Ahmed-efendija, sin Mustafe, Dupčaninin, bivši muderis Gazi Husrev-begove medrese i njegove biblioteke. // Takvim, 1986.; 149-160.
21. Biblioteka Abdulah-efendije Kantamirije. // Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, 1987.; XIII-XIV, 15-36.
22. O jednom rukopisnom djelu. // Islamska misao, XI/1989.; 129; 48-51.
23. Abdurrahman Muftić - novo ime u književnosti bosanskohercegovačkih Muslimana na orijentalnim jezicima. // Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, 1990.; XV-XVI, 237-241.
24. Biblioteka hadži Muhamed ef. sina Husufova, Fojničanina, zvanog Čelebi. // Glasnik VIS-a, LIII/1990.; 6; 55-60.
25. Samo nova zgrada i novi kadar spašavaju rukopise. // Islamska misao, XII/1990.; 134; 22-23.
26. Bibliografija merhuma prof. hadži Fejzullah-ef. Hadžibajrića (12.1.1913 - 21.4.'90.). // Islamska misao, XII/1990.; 137; 49-51.
27. Hadži Muhammed-efendija b. Mustafa b. Mustafa b. Ahmed al-Bosnavi Čajničanin, zvani Čajno. // Islamska misao, XII/1990.; 138; 54-55.
28. Islamski praznici u 1993. godini / hidžretska godina 1413/ 1414. // Preporod, XXIII/1992.; 531/532; 2.
29. Nepoznati Rukopisi, Glasnik VIS-a. // Glasnik, LV/1992.; 1-2; 42-46.
30. Ahmed b. Muhammed el-Mostari i njegovo djelo. // Takvim, 1994.; 141-145.
31. Bibliografija Glasnika Vrhovnog Islamskog starješinstva u SFRJ i Rijaseta Islamske zajednice u SFRJ. // Glasnik, LVII/1995.; 10-12; 1-79. (Bibliografija je objavljena kao poseban prilog).
32. Bibliografija Takvima od 1991. do 1995. godine. // Takvim, 1996.; 249 - 255.
33. Takvim nije tako crn kako ga je ocrnio Rijaset islamske zajednice. // Muallim, 1996.; 50; 7.

34. Marginalije na rukopisima Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu. // Muallim, 1997.; 52; 23.
35. Kako (ni)smo čuvali vakufsku imovinu u prošlosti. // Muallim, 1997.; 52; 23.
36. Kršćani pod sultanovom zaštitom. // Muallim, 1997.; 53; 30-31.
37. Marginalije na rukopisima Gazi Husrev-begove biblioteke. // Muallim, 1997.; 53; 31; 1997.; 54; 25.
38. Žuti Hafiz. // Muallim, 1997.; 54; 24 - 25.
39. Žene zavještači (vakife) nekih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke. // Muallim, 1997.; 55; 11.
40. Jedan značajan sarajevski prepisivač. // Muallim, 1997.; 55; 28-29.
41. Mostarski prepisivači. // Kabes, III/1997.; 23-24; 37-38.
42. Alim iz Sarajeva, porijeklom iz Olova. // Glasnik VIS-a, LIX/1997.; 3-4; 291-296.
43. Islamski rukopisi prepisani u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu. // Glasnik VIS-a, LIX/1997.; 5-6; 517-526; 7-8; 728-737.
44. Merhum dr. Adem Handžić (1916.-1998.). // Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, 2003.; XXI-XXII, 21-22; 347-348.

Osman Lavić